

DECIZIE

26 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea Aeronautică Civilă, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Avia Invest” cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere,

împotriva încheierii din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au restituit cererile de apel depuse de Autoritatea Aeronautică Civilă și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova,

c o n s t a ț ă :

La 23 noiembrie 2018, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Avia Invest” solicitând încasarea datoriei rezultate din neachitarea plăților de supraveghere pentru luna aprilie 2018 în sumă de 5450263,09 lei, a penalității legale pentru perioada 26 mai 2018-31 octombrie 2018 în sumă de 433295, 92 de lei, a dobânzii de întârziere pentru perioada 26 mai 2018-31 octombrie 2018 în sumă de 368004, 75 de lei, încasarea de la pârât a taxei de stat.

La 19 februarie 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere, solicitând modificarea cerinței inițiale expuse în cererea de chemare în judecată prin încasarea forțată de la pârât la bugetul de stat, la contul IBAN al Autorității Aeronautice Civile a Republicii Moldova, a sumelor pretinse și invocate în cadrul procesului respectiv.

La 28 februarie 2019, în cadrul ședinței de judecată, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere de mărire a cuantumului pretențiilor, solicitând încasarea datoriei în sumă de 5450263,09 lei, a penalității legale pentru perioada 26 mai 2018-31 octombrie 2018 în sumă de 433295, 92 de lei, a penalității legale calculate pentru perioada 01 noiembrie 2018-31 ianuarie 2019 în sumă de 250712,10 lei, precum și a penalității legale calculate conform formulei prezentate pentru perioada după 31 ianuarie 2019 până la pronunțarea hotărârii judecătorești, a dobânzii de întârziere pentru perioada 26 mai 2018-31 octombrie 2018 în sumă de 368004, 75 de lei, a dobânzii de întârziere pentru perioada 01 noiembrie 2018-31 ianuarie 2019 în sumă de 212933,57 de lei, precum și a dobânzii de întârziere calculate conform formulei

prezentate pentru perioada după 31 ianuarie 2019 până la pronunțarea hotărârii judecătorești, încasarea de la pârât a taxei de stat.

La 04 aprilie 2019, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus cerere în temeiul art. 62 Cod de procedură civilă de intervenire în prezentul proces în calitate de coreclamant, alături de Autoritatea Aeronautică Civilă și de a recunoaște că prin litigiul vizat sunt afectate interesele bugetului de stat, precum și că suma litigiului urmează a fi încasată la bugetul de stat.

Prin cererea înregistrată la 05 aprilie 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a completat temeiurile de drept invocate în cererea de chemare în judecată.

La 15 aprilie 2019, în cadrul ședinței de judecată, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere de concretizare a pretențiilor solicitând încasarea datoriei în sumă de 5450263,09 lei, a penalității legale pentru perioada 26 mai 2018-15 aprilie 2019 în sumă de 885667, 75 de lei, a dobânzii de întârziere pentru perioada 26 mai 2018-28 februarie 2019 în sumă de 645744, 19 lei.

Prin încheierea protocolară din 15 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de intervenire a Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, fiind constatată coparticiparea obligatorie.

Prin hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată și s-a încasat de la SRL „Avia Invest” în beneficiul statului suma de 5450263,09 lei cu titlu de datorie pentru supravegherea menținerii condițiilor de certificare a aerodromurilor pentru luna aprilie 2018 și suma de 645744, 19 lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 26 mai 2018-15 aprilie 2019 în sumă de 645744, 19 lei; s-a încasat de la SRL „Avia Invest” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50000 de lei; în rest pretențiile reclamantului au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Autoritatea Aeronautică Civilă, la 07 mai 2019, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată; în partea ce ține de perioada de încasare a dobânzii de întârziere pentru perioada 26 mai 2018-28 februarie 2019 și nu perioada 26 mai 2018-15 aprilie 2019 precum a constatat prime instanță; în partea ce ține de penalitatea legală pentru perioada 26 mai 2018-25 aprilie 2019 în sumă de 912919, 07 lei, precum și în temeiul prevederilor art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, în cazul neexecutării obligației pecuniare după emiterea hotărârii de prima instanță, a penalității legale calculate pentru perioada 26 aprilie 2019 până la pronunțarea deciziei de către instanța de apel.

La 16 mai 2019, prin intermediul poștei (f.d.87), Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel înaintate, casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu admiterea integrală a pretențiilor înaintate în instanța de fond.

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Autoritatea Aeronautică Civilă și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova; s-a comunicat apelantului Autoritatea Aeronautică Civilă necesitatea de a prezenta prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se

întemeiază apelul și probelor invocate în susținerea apelului, fiind stabilit termen până la data de 24 octombrie 2019 pentru lichidarea neajunsurilor menționate; s-a comunicat apelantului Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova necesitatea de a prezenta, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și a probelor invocate în susținerea apelului, fiind stabilit termen până la data de 24 octombrie 2019 pentru lichidarea neajunsurilor menționate; totodată, s-a indicat că în caz contrar cererile de apel nu vor fi considerate depuse și vor fi restituite în conformitate cu art. 369 alin.(1) Cod de procedură civilă; la fel, s-a explicat că asupra chestiunii primirii sau restituirii cererilor de apel va decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces.

Prin încheierea din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelanților Autoritatea Aeronautică Civilă și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cererile de apel depuse împotriva hotărârii din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu toate actele anexate, deoarece apelanții nu au îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 19 decembrie 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a declarat recurs împotriva încheierii din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, restituirea cauzei spre rejudecare la etapa intentării procedurii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că a recepționat încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel la 23 septembrie 2019 și la 30 septembrie 2019 ora 13:50, în interiorul termenului acordat de instanța de apel, a înregistrat cererea de apel suplimentară care includea motivele de fapt și de drept. Însă din motive necunoscute, deși, actul de procedură a fost efectuat în termen, instanța de apel a restituit cererea de apel, îngrădindu-i accesul liber la justiție, prin ce a încălcat prevederile art. 5 Cod de procedură civilă. Astfel, raționamentele instanței de apel expuse prin prisma cadrului legal privind intentarea procedurii de apel nu sunt pertinente speței, iar înscrisurile prezentate atestă respectarea dispozitivului încheierii instanței de apel din 17 septembrie 2019.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 29 octombrie 2019, iar Autoritatea Aeronautică Civilă a declarat recurs la 19 decembrie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces la 05 decembrie 2019 a copiei încheierii instanței de apel (f.d.111), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către recurent. Astfel, recursul declarat este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă și va casa încheierea contestată în partea restituirii cererii de apel depuse de Autoritatea Aeronautică Civilă cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel pentru judecarea apelului declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza

copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Colegiul relevă că hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost contestată cu apel la 07 mai 2019 de către Autoritatea Aeronautică Civilă (f.d.82-84), iar de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, la 16 mai 2019, prin intermediul poștei (f.d.87).

În temeiul art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Autoritatea Aeronautică Civilă și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și s-a comunicat apelanților necesitatea de a prezenta, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probelor invocate în susținerea apelului, fiind stabilit termen până la data de 24 octombrie 2019 pentru lichidarea neajunsurilor menționate (f.d.97-99).

Instanța de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 29 octombrie 2019, a restituit apelanților Autoritatea Aeronautică Civilă și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cererile de apel depuse împotriva hotărârii din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu toate actele anexate. Or, instanța de apel a constatat că apelanții nu au îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă (f.d.104-110).

Or, în virtutea art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Colegiul prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestuia, apreciază că instanța de apel pripit și eronat a dispus restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, prin ce se impune casarea încheierii în partea restituirii cererii de apel depuse de Autoritatea Aeronautică Civilă cu restituirea cauzei spre rejudecare la etapa judecării apelului declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă, din considerentele ce succed.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul reține că la cererea de recurs înregistrată la 19 decembrie 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a anexat copia cererii de apel suplimentare depuse împotriva hotărârii din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.121-125).

De altfel, art. 365 alin. (1¹) Cod de procedură civilă statuează că elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

Colegiul precizează că cererea de apel suplimentară a Autorității Aeronautice Civile, anexată în copie la cererea de recurs, atestă înregistrarea acesteia la Curtea de Apel Chișinău la 30 septembrie 2019 ora 13:50, sub nr. 14130 (f.d.121).

În circumstanțele reliefate anterior s-a accentuat că prin încheierea instanței de apel din 17 septembrie 2019 prin care nu s-a dat curs cererii de apel a Autorității Aeronautice Civile, s-a acordat termen apelantului pentru lichidarea neajunsurilor ce vizează prezentarea apelului cu indicarea motivelor de fapt și de drept până la data de 24 octombrie 2019 (f.d.99).

Pornind de la faptul că în termenul acordat de instanța de apel, Autoritatea Aeronautică Civilă a lichidat neajunsurile admise la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, restituirea cererii de apel Autorității Aeronautice Civile s-a realizat contrar prevederilor legale.

Or, faptul că cererea de apel suplimentară înregistrată la Curtea de Apel Chișinău la data de 30 septembrie 2019 de către Autoritatea Aeronautică Civilă, nu a fost prezentată de înșiși angajații instanței de apel pentru a fi pusă în discuție în cadrul ședinței stabilite pentru examinarea acceptării cererii de apel spre examinare și în dependență, dispunerea intentării procedurii de apel.

Subsecvent, decad alegațiile instanței de apel în situația evidențiată supra, având în vedere că apelantul Autoritatea Aeronautică Civilă s-a conformat indicațiilor instanței de apel inserate în încheierea din 17 septembrie 2019 și a prezentat apelul motivat în termenul acordat în acest sens.

De altfel, Colegiul nu neagă faptul că instanța de apel la restituirea cererii de apel a Autorității Aeronautice Civile prin încheierea contestată s-a conformat prevederilor legale coroborate cu înscrisurile/probele existente la materialele cauzei la momentul respectiv, însă nu poate fi pusă pe seama părții apelante situația creată, în condițiile în care apelantul Autoritatea Aeronautică Civilă a respectat indicațiile instanței de apel.

Aici Colegiul reiterează că apelantul/recurentul Autoritatea Aeronautică Civilă a lichidat neajunsurile admise la depunerea cererii de apel, prin înregistrarea apelului cu motivele de fapt și de drept, în termenul acordat de instanța de apel conform încheierii din 17 septembrie 2019. Or, acest aspect se identifică în cererea de apel suplimentară anexată în copie la recursul declarat, unde a fost aplicată ștampila Curții de Apel Chișinău, fiind reflectată dată aplicării acesteia și ora-30 septembrie 2019 ora 13:50, ceea ce confirmă și înregistrarea cererii de apel în termenul acordat (f.d.121-125).

În contextul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate. Or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, nu ar constitui decât o îngrădire a posibilității pentru partea apelantă de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în

primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa încheierea contestată în partea restituirii cererii de apel depuse de Autoritatea Aeronautică Civilă cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel la etapa judecării apelului declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă.

Se casează încheierea din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea Aeronautică Civilă, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Avia Invest” cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere, în partea restituirii cererii de apel depuse de Autoritatea Aeronautică Civilă cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, la etapa judecării apelului declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat